

Svar på skriftligt spörsmål SSS 700/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om utrikesministeriets kommunikationsstrategi i samband med missbruk av utvecklingsbistånd

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 700/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Hur anser regeringen att utrikesministeriets kommunikationsstrategi har varit i linje med regeringsprogrammets strategi för öppenhet,

anser regeringen att 2015 års norm har varit svårbegriplig eller har den inte innehållit anvisningar för information om missbruk på utrikesministeriets vägnar och anvisningar för samarbetspartners om rapportering av missbruk till utrikesministeriet och

hur främjar regeringen utrikesministeriets kompetens att fästa uppmärksamhet vid utveckling och auditering av verksamheten i anslutning till olika processer, normer och anvisningar?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Utrikesministeriet har förbundit sig till öppenhet i förvaltningen och informationen. Även enligt utrikesministeriets kommunikationsstrategi som godkändes 2022 är tillförlitlighet och öppenhet centrala värderingar i kommunikationen. Öppenhet och transparens förbättrar utvecklingssamarbetets resultat, minskar riskerna för missbruk och korruption samt stärker redovisningsskyldigheten och ägarskapet i utvecklingsländerna. För att säkerställa att finländarna har tillgång till aktuell information om användningen av utvecklingssamarbetsmedlen öppnade utrikesministeriet 2021 webbplatsen openaid.fi. Via den kan vem som helst på detaljerad nivå följa för vad, hur och när Finlands medel för utvecklingssamarbete har använts.

Utrikesministeriet publicerar en sammanställning av misstankar om missbruk efter att bokslutet för varje avslutat år har färdigställts. Denna åtgärd är en del av öppenheten i riskhanteringen inom utvecklingssamarbetet. I samband med enskilda fall av missbruk tänker utrikesministeriet igenom kommunikationen utifrån fallens omfattning, det ekonomiska värdet och den samhällsliga betydelsen. Dessutom vägs öppenhet och integritetsskydd i enlighet med offentlighetslagen. Fallet Uganda som nämns i texten i det skriftliga spörsmålet kommunicerades inte till offentligheten, eftersom misstanken gällde sexuellt utnyttjande och offrens integritetsskydd skulle säkerställas.

För kommunikationen om enskilda projekt ansvarar de partner som genomför projekten, så även i fall av missbruk.

Utrikesministeriet har utvecklat den egna riskhanteringen betydligt under de senaste åren. En extern kanal för anmälan om misstankar om missbruk av medel för utvecklingssamarbete har använts sedan 2014. År 2015 färdigställdes normen för missbruk som stärker den systematiska behandlingen av misstankar om missbruk. Riskhanteringspolicyn för utvecklingssamarbetet som färdigställdes 2021 definierar en verksamhetsmodell som uppfyller internationella och nationella kriterier och fokuserar på förebyggande av risker och missbruk. Arbetet med att uppdatera normen för missbruk som färdigställdes 2015 har pågått sedan 2022 och kommer att bli klart i februari-mars 2023. I den uppdaterade normen för missbruk kommer processerna, såsom modellerna för dataskydd, offentlighet och kommunikation, att preciseras.

Utvecklingen av kvalitets- och riskhanteringsförfarandena inom utvecklingssamarbetet har varit ett av de centrala utvecklingsobjekten inom utvecklingssamarbetet under denna regeringsperiod. Utrikesministeriet har noggranna normer, anvisningar och processbeskrivningar för olika finansieringsformer. Utvecklingssamarbetet är en av de mest noggrant övervakade och utvärderade statliga funktionerna. Som samarbetspartners väljer Finland aktörer med ändamålsenliga riskhanterings-, uppföljnings- och revisionssystem. Resultaten och användningen av medlen rapporteras och projekten följs upp på plats med hjälp av uppföljningsresor och genom att delta i biståndsgivarnas samarbete och i organisationernas direktionsarbete.

Övervakningen utförs av utrikesministeriets tjänstemän och utomstående sakkunniga på uppdrag av ministeriet. Utrikesministeriet låter regelbundet göra externa granskningar och utvärderingar av utvecklingssamarbetet. Förvaltningen av medlen för utvecklingssamarbete utvärderas regelbundet av Statens revisionsverk och enheten för intern revision vid utrikesministeriet. Vid inspektionerna bedöms tillsynsåtgärdernas, kontrollernas och riskhanteringsens tillräcklighet och ges rekommendationer för korrigerande och utveckling av dessa. Enligt utomstående bedömningar har övervakningen av utvecklingssamarbetet utvecklats positivt under de senaste åren.

Utifrån internationella förpliktelser och avtal som är bindande för Finland har förvaltningen också utvärderats av OECD:s kommitté för utvecklingssamarbete, Europarådets organ mot korruption GRECO och den globala arbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism FATF. Rekommendationerna för interna och externa revisioner, evalueringar och utvärderingar beaktas i det interna utvecklingsarbetet.

OECD:s biståndskommitté gav i sin mellangranskning 2021 Finland berömlig respons om kvaliteten på och genomförandet av sitt utvecklingssamarbete. Reformerna av utvecklingssamarbetet och resultatattänkandet fick särskilt beröm. OECD bedömde att Finland har lyckats utmärkt med genomförandet av utvecklingssamarbetet även under coronapandemin. Enligt OECD styr resultatattänkandet för Finlands utvecklingssamarbete såväl planeringen och genomförandet av utveckl-

ingssamarbetsprogrammen som beslutsfattandet, vilket har ett betydande samband med uppkomsten av utvecklingsresultat i utvecklingsländerna. OECD har konstaterat att Finland kan ses som ett exempel på främjande av resultatulturen även för andra medlemsländer i biståndskommittén.

Helsingfors 13.2.2023

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari